Екологична образователна програма

Разработена като част от проект „От Желязна завеса до Зелен пояс: възстановяване на екологичните мрежи в Югоизточна България" и проект „Заедно за природата"

ШВЕЙЦАРСКО-БЪЛГАРСКА
Програма за сътрудничество

Екоприключенци!

Екологична образователна програма за учители и ученици

— Февруари —

Тема на месеца:
Най-добрият приятел на човека

Тема на месеца

Здравейте, учители!

Февруари настъпва, а с него пристига новата тема в програмата ни! Как, кога и защо „големият лош вълк“ (конкуренция на хората в осигуряването на храна и сериозна заплаха от фатално нападение) се е превърнал в „най-добрият приятел на човека“ – верен помощник на овчарите и безстрашен пазач. Одомашняването на кучето е било първо. След него хората са осъзнали, че подбирайки животните с най-благ характер могат, без да е нужно да ловуват, да имат под ръка месо, мляко и други ресурси от вече домашните си стада. Темата **„Най-добрият приятел на човека”** разглежда опитомяването на някои от днешните домашни животни.

Този месец сме планирали следните занимания:

- **В класната стая** - презентация, съпроводена с видеа, дискусия и две увлекателни занимания в клас.
- **На двора или в салона** – предлагаме ви цели 4 занимания, ще изследваме местообитанията наоколо и ще видим на практика как застрашаваме домовете на дивите животни наоколо.
- **У дома** – домашните любимци вкъщи, нека децата попитат родителите си или своите баба и дядо за техните домашни животни и домашни любимци
- **Празници и поводи**
    - **02.02** - Международен ден на влажните зони
    - **14.02** - Свети Валентин
    - **25.02** - Ден на розовата фланелка - борба с тормоза

В класната стая

Презентация

20 минути / за целия клас / проектор и екран

Добре дошли в новия месец февруари, през който ще разгледаме опитомяването на познатите ни домашни животни. Всичко започва от първия вълк, престрашил се да се доближи до хората и следвайки ги, за да се храни с остатъците им, но и помагащ за надушването на стадата елени и предупреждавайки ги за наближаваща опасност. Общата еволюция на

хората с домашните животни е интригуваща и прелюбопитна. Културацията на растенията ни е позволила да се превърнем от странстващи ловци в уседнали хора, които живеят на ендо място и отглеждат реколта. Предизвикателната тема е за **съвместното ни съществуване с дивия свят**.

Пуснете презентацията и разказвайте слайд по слайд на децата. Вероятно те ще искат да споделят впечатления и ще имат въпроси - търсете отговорите заедно.

Към презентацията има **работен лист**, който децата могат да попълват докато вие разказвате. Така ще бъдат ангажирани и ще развиват **умението за учене**: Ученикът извлича, обобщава и класифицира информация.

Дискусия

15 минути / за целия клас

След презентацията имате **въпроси за дискусия, по които да поговорите с децата**. Обсъждайте свободно въпросите, като споделяте и вие. Нека учениците да разказват, като уважително се изслушват и не се прекъсват.

Постери

5 минути / за целия клас / принтер, дъвка за стена
или хартиено тиксо

С идването на новия месец, идват и **новите постери**. В тях сме поместили дивия и домашния вариант на някои от разгледаните в презентацията животни. Поставете ги до предните от януари или пък оставете само тях - преценете, според начина, по който правите това до сега.

Ние препоръчваме да оставите всички постери от месеците, за да оформите визуална пътека на темите от програмата.

Видеа

10 минути / за целия клас / проектор и екран

След като разгледате презентацията и обсъдите темата с въпросите за дискусия, **гледайте тематичните видеа**, като включите звука:

- Опитомяването на кучето
  https://www.youtube.com/watch?v=xmw3jRqS90Q
  или
  https://www.youtube.com/watch?v=8_KWmzLObQ4
  или
  https://www.youtube.com/watch?v=9Y5Fwp7i-0E
- Безоарови козли
  https://www.youtube.com/watch?v=EfSIVw83uhE
- Муфлони
  https://www.youtube.com/watch?v=q5e4m_jjEr4
- Коня на Прежевалски
  https://www.youtube.com/watch?v=AcQ1KSBA10Y

Игри в клас

Класната стая е чудесно място за игри! За темата този месец сме приготвили две увлекателни занимания. Можете да ги проведете, когато ви е удобно.

Да хванем дивия кон

15 минути / за целия клас /

Може да се играе както в класната стая, така и във физкултурния салон или навън. Играта е следната:

Децата се нареждат в кръг с хванати ръце – това представлява „мрежата“, в която ще бъде хванат коня.

Учителят избира един ученик, който да бъде коня и той стои извън „мрежата".

Учителят показва на децата от кръга цифра от 1 до 10. Това е знакът, по който “мрежата” ще се затвори и “конят” не трябва да го вижда.

Например ако учителят е показал 10 пръста, децата в кръга вдигат хванатите си ръце и започват бавно да броят. През това време “конят” бяга свободен като влиза и излиза от “мрежата”. Когато стигнат до 10 децата пускат ръцете си и хващат “коня”, ако той е в кръга.

Ако конят бъде хванат, учителят избира друго дете да бъде кон, а ако не бъде хванат същото дете повтаря играта в ролята си на “кон”.

Играта е забавна и учителят може да завърти всички деца да бъдат “кон” поне веднъж, за да няма сърдити.

Оцветяване

15 минути / за всички от класа / принтирани листи от файловете в месеца

Оцветете своите кучета или вълци.

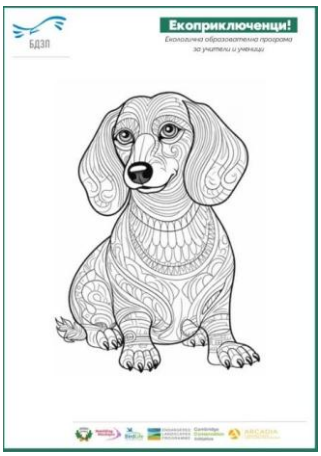

На двора или в салона

„Вълк, вълк, куче!”

10 минути / за целия клас

Играта е лесна и много енергична, можете да я играете на двора, ако времето през месеца позволява или в училищния салон. Може да бъде допълнение към часа по физическо възпитание, където да си припомните за опитомяването на вълка.

Играта е позната като „Пате, пате, гъска!“, но лесно и забавно може да бъде превърната във „Вълк, вълк, куче!“ – като по-важната и забавна част е децата да се движат и да бъдат нащрек, кога и на кой ще бъде казано „куче“.
Ето и 3 минутно обяснение в Ю Туб как се играе играта.
https://www.youtube.com/watch?v=gWNZMziSl4k

Децата се нареждат в кръг, може клекнали или на едно коляно, за да не сядат на земята или подпрени на колената си – важно е да не са прави. Едно дете започва да обикаля зад гърбовете им и докосвайки ги да определя на глас дали са “вълк” или “куче”. Когато определи някое дете за “куче” то трябва да стане на крака и да започне да го гони около кръга. Целта е детето, което е наричало другите да заеме мястото на станалото дете. Ако детето бъде хванато от “кучето” то отново продължава да бъде във външния кръг.

„Домове на дивите животни и нашите следи“

20-30 минути / за целия клас / конуси, маркировки или тебешир / тетрадка

Сценарий за учителя + работен лист за учениците
Работния лист е във файловете за месеца

1) Сценарий за учителя (20–30 мин)

Цел: Учениците да открият реални местообитания около училището и да разберат как човешки действия могат да застрашат „домовете“ на дивите животни и насекомите.

Нужно: 10–15 конуса/маркировки или тебешир; 4–6 картончета „Наши следи“; моливи и твърда подложка/тетрадка; (по желание) плюшено „животинче“ като символ на „приятел от природата“.

Правила за безопасност и грижа за природата (кажи ги преди да тръгнете):

- Гледаме с очи – не пипаме животни, не повдигаме камъни и не късаме растения.
- Ходим бавно и заедно с групата. Не тичаме близо до храсти/дървета.
- Когато чуем „Стоп“, всички спираме и слушаме.

Разпределение на времето:

- 2–3 мин – въвеждане и правила
- 7–10 мин – „Тиха разходка“: намираме местообитания
- 8–10 мин – „Две карти“: Домове и Наши следи
- 5–7 мин – „Малки защитници“: решения и общо правило

Стъпка по стъпка:

А. „Тиха разходка – търсим местообитания“ (7–10 мин)

Раздели класа на 3–4 групи. Всяка група търси 2 „дома“ (място, където може да живее нещо) и ги отбелязва с конус/тебешир като „Дом №1“ и „Дом №2“.

Подсказки за децата:

- Къде има скривалище? (под храст, в тревата, до дърво, до купчина листа)
- Къде може да има храна? (цветя, семена, листа, малки насекоми)
- Къде е по-тихо и спокойно?

В. „Две карти“: Домове и Наши следи (8–10 мин)

Съберете се при първия „дом“. За всеки дом попитай: „Кой може да живее тук?“ и „Какво му трябва, за да е добре?“ (тихо, скривалище, храна, вода).

Постави картончета „Наши следи“ (само картончета, без истински боклук) на места наблизо.

Картончета „Наши следи“ (примерни има във файла след постерите):

- боклук
- шум
- тъпчене/разваляне на трева
- късане на листа и клонки
- разместване на камъни/клонки
- косене/рязане (ако има такава зона)

Въпроси за обсъждане:

- Коя „следа“ е най-близо до кой дом?
- Какво може да се случи с животинчето, ако домът се промени?
- Кое можем да променим още днес?

С. „Малки защитници“ – намираме решения (5–7 мин)

Всяка група избира 1 дом и 1 заплаха и предлага 1 решение. Запиши решенията на глас (или на лист).

Примерни решения:

- Ходим по пътеката – не тъпчем тревата и цветята.
- Говорим по-тихо около храстите и дърветата.
- Не късаме растения и не разрушаваме скривалища.
- Хвърляме боклука в коша или събираме, ако видим.
- Не местим камъни и клонки – те са „покриви“ на домове.

Финал (1 мин): Кажете общото правило на класа: „Гледаме, пазим, не разрушаваме.“

„ Следотърсачи като кучета”

10-15 минути / за целия клас / хартиено тиксо за маркировка / конуси или други малки предмети за маркировка

Играта тренира: **Внимание, работа в екип, знание по темата.**

Идея: Учениците следват „лапички“ (следа) и на станции отговарят на кратки въпроси/задачи от темата. Накрая намират „изгубено кученце“ (плюшена играчка или картинка).

Нужно:

- хартиени „лапички“ (или тиксо/маркировка за следата)
- 6–10 конуса/маркера за станции
- 4–6 картички с въпроси/подсказки (по темата от презентацията)
- 1 „изгубено кученце“ (плюшена играчка/картинка)
- химикалки/моливи (ако учениците записват)

Подготовка (5 мин):

- Направете маршрут със „лапички“ (по земята) и 4–6 станции (с конуси).
- На всяка станция поставете картичка с въпрос/задача.
- Скрийте „кученцето“ на финалната точка (безопасно и видимо при приближаване).

Как се играе (10–15 мин):

- Разделете класа на 3–4 отбора.
- Отборите тръгват по маршрута (с разстояние помежду си, за да не се застъпват).
- На всяка станция отборът прочита въпроса и отговаря устно (или записва 1–2 думи).
- При верен отговор отборът продължава към следващите „лапички“.
- На края намират „изгубеното кученце“. Победител е отборът с най-много верни отговори (или първият, стигнал финала – по избор).

Примерни въпроси (по темата):

- Как се нарича процесът, когато хората опитомяват животно?
- От кое животно произлиза домашното куче?
- С какво е помагало кучето на хората в миналото? (пазене, лов, пастирство и др.)
- Какво означава „най-добрият приятел на човека“? (1 изречение)

Варианти/улеснения:

- За по-лесно: въпросите да са с избор (А/Б) или „Отбележи с ✓“.
- В салон: маршрутът да е кръг/осморка с конуси.
- Ако искате по-тихо: отборите отговарят шепнешком на капитана, а капитанът казва на учителя.

Кратък финал (1 мин): Попитайте: „Кое ни помогна най-много – наблюдателност, бързина или работа в екип?“

„ Щафета: Кучета на работа”

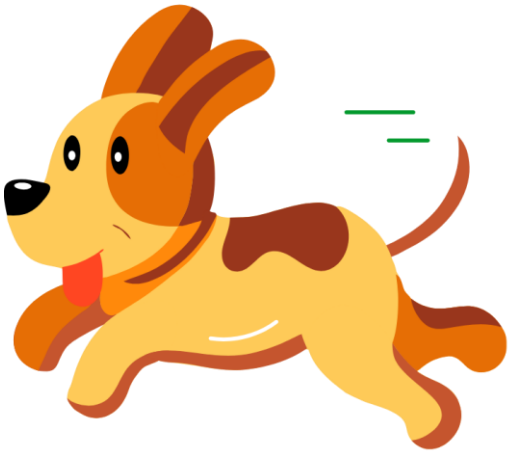

10-15 минути / за целия клас / 2 топки / конуси или други маркери

Играта тренира: **Бързина, координация, изпълнение на инструкции.**

Идея: Учениците минават през 4 станции, които представят различни „работи“ на кучетата. Играе се като щафета – всеки ученик изпълнява задачите и предава реда на следващия.

Нужно:

- конуси/маркера за слалом и граници
- 1–2 топки (за „стадо“)
- обръч или „тунел“ (може и 2 стола + въже/лента за пропълзяване)
- 4 картички с роли (за обозначение на станциите)
- хронометър (по желание)

Подготовка (5 мин):

- Подредете 4 станции (в линия или квадрат) и ги обозначете с картички: „Пазач“, „Овчарско куче“, „Следотърсач/спасител“, „Дакел“.
- Покажете безопасното изпълнение на всяка задача (без бутане, без хвърляне на топката към лица).

Станции (пример):

- Пазач – бързо ходене/тичане до конус и обратно + „замръзни“ в стойка 3 секунди (като пазач).
- Овчарско куче – водене на топка между 4 конуса (слалом) и връщане в „кошарка“ (очертан кръг).
- Следотърсач/спасител – намери картичка/„предмет“ в обозначена зона и го донеси на старта.

- Дакел – пропълзи през „тунел“ (обръч/под въже/между столове) и се върни до отбора.

Как се играе (10–12 мин):

1. Разделете учениците на отбори по 5–7 деца и ги подредете на старт.
2. Първият ученик минава всички станции по ред и се връща на старта.
3. Предава щафетата (плясване с ръка). Следващият тръгва.
4. Печели отборът с най-бързо време и правилно изпълнение на задачите (по преценка на учителя).

Варианти/улеснения:

- Ако е хлъзгаво: вместо тичане – бързо ходене.
- За по-тихо в салон: „Пазач“ без звук – само жест/позиция.
- Ако класът е голям: направете 2 еднакви трасета, за да няма чакане.

Кратък финал (1–2 мин): Попитайте: „Коя работа беше най-трудна? Защо?“ и „Кое качество е важно за всяка работа на кучето?“
Бележка за безопасност: Напомнете правилата – не се блъскаме, пазим дистанция, спираме при сигнал на учителя.

У дома

Всеки месец в програмата ще ви изпращаме **материали, които да споделите с родителите на децата**, за да може темата, която ги вълнува в клас, да се появи и у дома. Този месец сме приготвили едно семейно занимание, свързано с домашните животни.

Ето **съобщението за родителите**:

Здравейте, скъпи родители,

Ето ни вече във втория месец на новата година! През февруари с учебна програма „Екоприключенци” на БДЗП ще разгледаме темата „Най-добрият приятел на човека”. Ще научим как сме одомашнили кучетата, овцете и козите, както и котките, как се е случило това.
Едно от заниманията за вкъщи е да споделите с детето си за вашия домашен любимец или домашни любимци, когато вие сте били деца. Може децата да попитат своите баба и дядо, за да разкажат те за своите

домашни любимци или ако са имали домашни животни, както и интересни случка свързана с тях.

Децата често настояват да имат свой домашен любимец и може би сега е подходящ момент да обсъдите заедно всички отговорности, които са свързани с грижата за друго живо същество.

Весел февруари!

Празници и поводи

Въведение
Февруари е най-късият месец в годината, но компенсира с празници и поводи и лесно можем да си намерим тема за весел учебен проект или събитие в клас. Помислете заедно с децата **как да ги отбележите** така, че да научите и нещо ново и интересно:

- **02.02** - Световен ден на влажните зони https://www.worldwetlandsday.org/
- **14.02** - Свети Валентин
- **25.02** - Ден на розовата фланелка - борба с тормоза

.

— Весел февруари, екоприключенци! —

За въпроси, коментари и впечатления за програмата, пишете ни на ***ekopriateli@bspb.org***